

POJMOPVNICKI TRŽIŠTA RADA

Projekt je sufinancirala
Europska unija iz
Europskog socijalnog fonda

www.strukturnifondovi.hr

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Agencije za razvoj Zadarske županije ZADRA NOVE

SADRŽAJ

1	A,B
2	C
3	D,E
4	F,G,H
5	I,J,K
6	L,LJ,M
7	N,O
8	P
11	R,S
14	T,U,V
15	Z,Ž

U ovom pojmovniku nalaze se pojmovi koje možete sresti na tržištu rada, pri traženju posla, kod zapošljavanja ili samozapošljavanja. Radi lakšeg snalaženja pojmovi su složeni abecedno. Za neke pojmove navedeni su i njihovi sinonimi, ponekad i nazivi na stranom jeziku koji su udomaćeni na našem tržištu rada.

agencija za privremeno zapošljavanje - agencija koja obavlja poslove privremenog zapošljavanja. Agencija može obavljati poslove ustupanja radnika korisnicima pod uvjetom da te poslove obavlja kao jedinu djelatnost, a sa obavljanjem djelatnosti može početi tek nakon što je registrirana prema posebnom propisu i upisana u evidenciju nadležnog Ministarstva. Privremeno zapošljavanje predstavlja radni odnos koji se zasniva ugovorom o radu između Agencije i radnika i kojim Agencija kao poslodavac ustupa radnika drugom poslodavcu (korisniku) za obavljanje privremenih poslova. Agencija može ustupati radnika korisniku za obavljanje istih poslova za neprekinuto razdoblje najduže od jedne godine. Agencija vrši obračun i isplatu plaće, potrebne prijave radnika kod nadležnih tijela, plaća sva porezna davanja i doprinose i slično, temeljem obračuna za isplatu plaće koji Agenciji dostavlja korisnik. Plaća i drugi uvjeti rada ustupljenog radnika ne smiju biti manji od plaće ili nepovoljniji od uvjeta rada radnika zaposlenih kod korisnika na istim poslovima. Agencija sa radnikom sklapa Ugovor o radu, a sa korisnikom Agencija sklapa Sporazum o ustupanju radnika.

agencija za zapošljavanje/agencija za posredovanje pri zapošljavanju - posrednik između poslodavaca i zaposlenika, povezuje one koji nude slobodna radna mjesta i one koji traže novo radno mjesto. Može se osnovati kao pravna osoba (najčešće d.o.o. za posredovanje pri zapošljavanju) ili se ustrojiti kao samostalna djelatnost koju obavlja fizička osoba. Prije početka obavljanja djelatnosti, nužno je ishoditi dozvolu za obavljanje djelatnosti i upis u registar nadležnog Ministarstva. Usluga posredovanja može se naplatiti samo od poslodavca i to u fiksnom iznosu, a ne kao postotak od plaće. Kada se djelatnost posredovanja u zapošljavanju obavlja u inozemstvu, Agencija za posredovanje je dužna posredovanje vršiti u suradnji sa inozemnim nadležnim tijelima, te jamčiti da su zapošljavanje i rad u inozemstvu zakoniti.

akademski naziv - akademski naziv stječe osoba koja završi preddiplomski sveučilišni studij, diplomski sveučilišni studij i poslijediplomski specijalistički studij.

akademski stupanj - akademski stupanj stječe osoba koja završi poslijediplomski sveučilišni studij.

aktivna politika tržišta rada / aktivna politika zapošljavanja / aktivne mjere politike zapošljavanja - obuhvaća niz mjera čiji je cilj izravno zapošljavanje nezaposlenih ili povećanje njihove zapošljivosti. Aktivne mjere politike zapošljavanja najčešće se realiziraju kroz školovanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, stručno osposobljavanje ili poticano zapošljavanje određenih skupina za koje se procjenjuje da imaju neku prepreku pri zapošljavanju (npr. nedostatak radnog iskustva, životna dob, dugotrajna nezaposlenost i sl.).

aktivno stanovništvo / radna snaga - ukupan broj osoba potencijalno spremnih za rad. Iskazuje se brojem osoba koji se u nekom trenutku nalaze na tržištu rada i uključuje one koji su zaposleni i one koji traže posao (nezaposleni).

aktivno traženje posla - uključuje sve ciljane aktivnosti koje se poduzimaju kako bi se pronašlo zaposlenje kao što su: informiranje i kontinuirano praćenje natječaja za posao, javljanje na objavljene natječaje, samoinicativno kontaktiranje poslodavaca u svrhu traženja posla te sviđavanje i unapređenje tehnika i alata traženja posla.

analiza koristi i troškova - (engl. Cost-benefit analysis) usporedna (komparativna) analiza (u)troška i koristi usluge nekog procesa u svrhu odabira finansijski (ekonomski) najisplativijeg rješenja.

analiza posla / analiza radnog mjeseta - sistematizirani postupak prikupljanja i sređivanja podataka o nekom poslu kojim se utvrđuju: zadaci/poslovi koje radnik treba obavljati; uvjeti u kojima se ti zadaci obavljaju te koje psihičke i tjelesne osobine ti zadaci zahtijevaju od radnika. Ti podaci služe kao podloga za: organizaciju posla, odabir ljudi za radna mjesta - selekciju, osposobljavanje i usavršavanje radnika, razvoj kriterija za procjenu učinka, procjenu rizika i planiranje zaštite na radu, određivanje odgovarajuće kompenzacije - plaće i unapređivanje ljudi. Elementi analize posla (radnog mjeseta) uključuju: sadržaj i vrstu zadataka (opis poslova); fizikalne i druge okolnosti u kojima se posao odvija (uvjeti rada), osobine, sposobnosti, znanja i vještine koje su potrebne za uspješno obavljanje posla (zahtjevi posla); osobine i sposobnosti čiji nedostatak je nespojiv s mogućnošću uspješnog obavljanja (kontraindikacije).

aspekti posla - aspekti posla odnose se na sve relevantne osobine pojedinca i zanimanja koje mogu biti važne u procesu donošenja profesionalnih odluka. To mogu biti razni aspekti, poput zarade, duljine školovanja, prestiža koji donosi posao, rada na otvorenom ili zatvorenom ili pak spretnosti ruku i prstiju. Dakle, aspekti posla predstavljaju razne kategorije varijabli koje uključuju interes, potrebe, radne vrijednosti, sposobnosti, radne uloge ili stilove radnoga ponašanja.

banka - finansijska organizacija koja prima depozite na koje plaća kamatu i usmjerava ih uglavnom u zajmove izvršavajući, za svoje komitente, i različite usluge finansijskog servisa.

bankovna garancija - poseban instrument osiguranja plaćanja i izvršenja ugovorenih obveza o ugovornom roku kojim određena banka garantira korisniku da će njen komitent izvršiti sve preuzete obveze navedene u garanciji. Ukoliko to komitent ne učini, preuzete obveze će izvršiti banka. Garancija se u pravilu izdaje u pisanim obliku.

bolonjski proces - (engl. Bologna Process) je instrument uspostave i homogenizacije kvalifikacija u sustavu visokoga obrazovanja stečenih u zemljama Europe kojima se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, stjecanje i kvalitetu kvalifikacija, a odnosi se samo na formalno obrazovanje. Pojam Bolonjski proces podrazumijeva reformu visokog obrazovanja u kojoj danas sudjeluje većina europskih zemalja. Cilj je tog procesa povećati konkurentnost i kvalitetu europskog visokog obrazovanja u odnosu na ostale razvijene zemlje.

brendiranje poslodavaca (eng. employer branding) - predstavlja interno i eksterno pozicioniranje poduzeća na bazi identiteta, kao atraktivnog poslodavca sa kredibilitetom.

burza rada (<https://burzarada.hzz.hr/>) - portal Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na kojem se nalazi najveći oglasnik tržišta rada, baza slobodnih radnih mesta koja se dnevno ažurira. Portal omogućava pretraživanje objavljenih slobodnih radnih mesta svim korisnicima, a registriranim korisnicima nudi i dodatne usluge kao što su: pregled podataka upisanih u bazama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, objavu životopisa, navigator mjera aktivne politike zapošljavanja, praćenje aktivnosti traženja posla i sl.

centar procjene (eng. assessment centar) – sastoji se od standardizirane evaluacije ponašanja, što uključuje simulacije vezane za posao, intervjuje i/ili psihologjsko testiranje. Trajanje centra za procjenu varira od pola dana pa do nekoliko dana. Centri za procjenu se obično koriste nakon početnog dijela seleksijskog procesa. Visoko su strukturirani te su prilagođeni za procjenu varijabli poput razine vještina, sposobnosti te podudarnosti s organizacijskom kulturom. Kandidate, u skupinama od 6-8, procjenjuje tim koji se najčešće sastoji od psihologa i osoba koje su obučene kako bi opažali kandidate na određenim dimenzijama. Tijekom svake vježbe skupina promatrača vrednuje kandidate s obzirom na unaprijed određene dimenzije. Jednom vježbom se ne mijere nužno sve relevantne dimenzije, ali se kombinacijom vježbi (odnosno tehnika korištenih u sklopu jednog centra za procjenu) mjeri svaka dimenzija minimalno dvjema različitim tehnikama.

centar za karijeru - (engl. Career centre) mjesto gdje se građanima pruža profesionalno usmjeravanje vezano uz karijeru. Centri za karijeru nude različite usluge ili intervencije - od materijala za samopomoć (npr. knjige, izvori informacija ili pristup profesionalnoj podršci temeljenoj na ICT tehnologijama) do osobne podrške savjetnika za profesionalno usmjeravanje vezano uz razvoj karijere.

centar za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK) - jedan od oblika centra za karijeru. CISOK centri osnovani su od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i predstavljaju središnja mesta za pružanje usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja najširim skupinama građana, posebno učenicima i studentima i svima ostalima koji su zainteresirani za razvoj karijere. Usluge Centra posebno su usmjerene na informiranje i savjetovanje o mogućnostima obrazovanja i stipendiranja za učenike osnovnih i srednjih škola te studente, informiranje o mogućnostima zaposlenja za nezaposlene osobe, opise zanimanja i mogućnosti obrazovanja za tražitelje zaposlenja (zaposlene osobe koje žele promjenu karijere), ali i na uspostavljanje suradnje s partnerima i dionicima u profesionalnom usmjeravanju i zapošljavanju, poput poslodavaca i stručnjaka za profesionalno usmjeravanje. U cilju pružanja pomoći i podrške u planiranju obrazovanja, donošenju odluka o dalnjem profesionalnom razvoju i zapošljavanju, CISOK svojim korisnicima nudi raznovrsne usluge kao što su: samostalno korištenje informativnog materijala i brošura o obrazovanju, zapošljavanju, zanimanjima i tržištu rada; samostalno korištenje računalnog programa Moj izbor, CISOK portala za razvoj karijere, portala Statistika on-line, LMI sustava; samoprocjenu znanja i vještina korištenjem interaktivnih upitnika; sudjelovanje na predavanjima, prezentacijama, seminarima i radionicama; individualno i grupno profesionalno savjetovanje; pomoći pri izradi i provedbi profesionalnog plana svima koji su zainteresirani za razvoj karijere.

certifikat / potvrda / uvjerenje - certifikatom se službeno potvrđuje da osoba posjeduje određena znanja i vještine, obično ne odnose na poznавanje koncepta i općih znanja te nisu zamjena za formalno školovanje.

cjeloživotno obrazovanje - označava koncepciju koja obrazovanje promatra kao cjeloživotni proces, a počinje obveznim školovanjem i (formalnim) obrazovanjem te traje cijeli život. Pojam se često zamjenjuje pojmom cjeloživotno učenje, no ta dva pojma nisu istoznačna. Cjeloživotno obrazovanje obuhvaća samo organizirano učenje, a cjeloživotno je učenje šira koncepcija koja uključuje i nemamjerno, neorganizirano i spontano stjecanje znanja.

cjeloživotno profesionalno usmjeravanje - cjeloživotno profesionalno usmjeravanje odnosi se na raspon aktivnosti koje omogućuju građanima svake dobi i u bilo kojem razdoblju života odrediti svoje mogućnosti, sposobnosti i interes; donijeti smislene odluke vezane uz obrazovanje, usavršavanje i zanimanja i upravljati svojim individualnim putovima učenja, posla i karijere.

cjeloživotno učenje - (engl. Lifelong learning) ukupnost aktivnosti učenja koje osoba poduzima tijekom života, a koje rezultiraju unapređenjem znanja, vještina, kompetencija i/ili kvalifikacija, iz osobnih, društvenih i/ili profesionalnih razloga.

coaching - privremeni profesionalni odnos u kojemu se klijentu pomaže u postizanju izvrsnih rezultata u njegovoj karijeri, organizaciji i životu. U procesu coachinga klijenti produbljuju vlastito učenje, kreiraju vlastite rezultate, te unapređuju kvalitetu svoga života.

coworking prostor - fizički prostor za rad kojim se zajedno koriste nezavisni i mobilni radnici. Mjesto u kojem ljudi koji funkcionišu kao freelanceri, odnosno nezavisni profesionalci, mogu obavljati svoje svakodnevne poslovne zadatke, održavati sastanke s klijentima, gdje se mogu umrežiti, doći do novih poslovnih prilika i kontakata, dobiti povratnu informaciju o svom radu, educirati se i biti integrirani u profesionalnu zajednicu.

damping (engl. dumping) - prodaja po cijeni ispod troškova proizvodnje.

deficitarna zanimanja - zanimanja za kojima u tvrtkama ili ustanovama postoji veća potražnja od ponude, pa radna mjesta na kojima se radnici takvih zanimanja zapošljavaju ostaju nepotpuna ili se na njima zapošljavaju neadekvatno osposobljeni kadrovi.

dionik - (engl. stakeholder) onaj koji sudjeluje, koji je u širem smislu dio nečega (npr. dionici tržišta rada). Dionici (akteri, čimbenici) su svi oni na koje utječe ili bi moglo utjecati donošenje, odnosno provođenje odluka i programa te koji su zainteresirani za sudjelovanje u odlučivanju i/ili provođenju tih odluka ili programa.

diploma - diploma je kvalifikacija koju dodjeljuje visokoškolska ustanova nakon uspješnoga završetka programa sveučilišnoga diplomskoga studija i specijalističkoga diplomskoga stručnoga studija.

diplomski sveučilišni studij - diplomski sveučilišni studij traje u pravilu jednu do dvije godine u kojima se stječe od 60 do 120 ECTS bodova. Ukupan broj bodova koji se stječu završetkom preddiplomskoga i diplomskoga studija iznosi najmanje 300 ECTS bodova. Završetkom preddiplomskoga i diplomskoga sveučilišnog studija stječe se akademski naziv magistar odnosno magistra uz naznaku struke.

djelomični gubitak radne sposobnosti - djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika postoji smanjenje radne sposobnosti, a s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može se profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad na drugim poslovima, ali može raditi najmanje 70% radnog vremena na prilagođenim poslovima koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima, i to iste ili slične razine obrazovanja.

dobit / profit - označava razliku između prihoda i troškova.

dohodak - općenito, označava novčane iznose koje neka osoba ostvari, npr. dohodak od zaposlenja dohodak od najma, kamate i sl. U poreznom smislu označava razliku između primitaka ostvarenih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju.

dodatak diplomi - dokument koji se prilaže uz određenu diplomu visokoškolske ustanove radi detaljnijeg uvida u razinu, sadržaj, sustav i pravila studiranja te postignute ishode tijekom studija. Ovim se dokumentom objašnjava diploma, koja po pravilu sadrži samo osnovne biografske podatke kandidata i kratku informaciju o stručnom nazivu i disciplini.

dodatak svjedodžbi - izdaje se osobama koje imaju svjedodžbu o završenome preddiplomskome studiju ili strukovnome obrazovanju i osposobljavanju te dopunjuje informacije koje su već uključene u službenu svjedodžbu, čini je lakše razumljivom, naročito poslodavcima ili ustanovama izvan zemlje u kojoj je izdana.

doktor znanosti / doktor umjetnosti - akademski stupanj koji se stječe završetkom poslijediplomskoga sveučilišnog studija koji traje najmanje tri godine. Kratica ovog akademskog stupnja je dr. sc., odnosno dr. art. i stavlja se ispred imena i prezimena osobe.

državna matura - skup ispita kojima se provjerava i vrednuje znanje, vještine i sposobnosti učenika koje su stekli tijekom obrazovanja u osnovnoj i srednjoj školi prema propisanim nastavnim planovima i programima. Provodi se polaganjem ispita koji su jednaki za sve učenike i svi ih učenici polažu u isto vrijeme te na isti način. U Republici Hrvatskoj državnu maturu provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

e-Usmjeravanje (<https://e-usmjeravanje.hzz.hr/>) - web portal koji nudi brojne informacije i savjete koje su potrebne za izbor zanimanja, škole i studija, informacije o slobodnim radnim mjestima, vještinama koje su potrebne za traženje posla i brojne druge informacije koje će vam pomoći da lakše upravljate svojom karijerom. Namijenjen je svim ciljnim skupinama; učenicima, studentima, nezaposlenim i zaposlenim osobama. Na portalu se mogu pronaći i informacije o brojnim zanimanjima. Za svako zanimanje navedeni su opisi poslova, potrebno obrazovanje i kompetencije za njihovo uspješno izvršavanje, mogućnosti zapošljavanja i ostale relevantne informacije. Ponuđeni su i sadržaji koji služe kao potpora u planiranju karijere, poput savjeta za pisanje životopisa i ponašanja tijekom važnog razgovora za posao. Jedna od glavnih kvaliteta portala su e-alati koji mogu pomoći u samoprocjeni vlastitih interesa i kompetencija te time olakšati izbor zanimanja koja su najprimjerenija procijenjenim profesionalnim interesima.

ECDL - (engl. European Computer Driving Licence - Europska računalna diploma) međunarodno priznata potvrda informatičke pismenosti, koja jamči vlasniku poznavanje rada na računalu prema ECDL normi. ECDL program obuhvaća sedam modula: 1. Osnovni koncepti informacijske, tehnologije, 2. Korištenje računala i upravljanje datotekama, 3. Obrada teksta, 4. Tablične kalkulacije, 5. Baze podataka, 6. Prezentacije, 7. Rad u mreži i Internet.

ECTS-bod / Europski sustav za prijenos i prikupljanje studijskih bodova (engl. ECTS Credit, European Credit Transfer and Accumulation System) - općeprihvaćena vrijednost koja se koristi za mjerjenje studentskoga radnog opterećenja s obzirom na vrijeme potrebito za završavanje jedinice studijskog programa odnosno ostvarivanje ishoda učenja. Bod omogućuje studentima i nastavnicima utvrđivanje obujma i razine učenja, polazeći od postignutih ishoda učenja i procjene opterećenja izraženog u satima rada.

ECVET-bod / Europski sustav kredita u strukovnom obrazovanju i ospozobljavanju (engl. ECVET Credit, European Credit System for Vocational Education and Training) - mjerna jedinica za iskazivanje obujma stečenih kompetencija, a određuje se prosječnim ukupno utrošenim vremenom uspješnih učenika/studenata koje je potrebno za stjecanje tih kompetencija. edukacija - izobrazba, školovanje

EURES - mreža javnih zavoda za zapošljavanje u partnerstvu s Europskom komisijom (zemlje europskog ekonomskog prostora plus Švicarska) pokrenuta 1993. godine kao instrument poboljšanja mobilnosti odnosno prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage na europskom tržištu rada. Svrha je EURESA pružanje informacija, savjetovanja i usluga posredovanja (job-matching) poslodavcima, tražiteljima zaposlenja, ali i svim građanima.

europass - europass objedinjuje pet dokumenata koji pokrivaju kvalifikacije i kompetencije u perspektivi cjeloživotnog učenja, s fokusom na: 1. stručne i osobne vještine (European CV - europski životopis), 2. znanja stranih jezika Europass Language (European Language Portfolio), 3. iskustva u transnacionalnoj mobilnosti (MobiliPass), 4. kvalifikacije stručnih škola (Europass Certificate Supplement) i 5. diplome višeg stupnja obrazovanja (Europass Diploma Supplement).

Europski centar za razvoj strukovnog obrazovanja / CEDEFOP - (skr.engl. European Centre for the Development of Vocational Training) europska agencija koja promovira razvoj strukovnog obrazovanja i ospozobljavanja u Europskoj uniji, potiče razvoj cjeloživotnog učenja te pruža informacije i analize o sustavima strukovnog obrazovanja i ospozobljavanja te obrazovnim politikama u ovom području. Centar ima savjetodavnu ulogu i pomaže Europskoj komisiji, državama članicama, institucijama EU i drugim organizacijama da na osnovi njegovih istraživanja i podataka kompetentno odlučuju o politikama strukovnog obrazovanja.

Europski kvalifikacijski okvir / EQF (engl. EQF - European Qualifications Framework) - instrument uspostave razina kvalifikacija ustrojen tako da djeluje kao sredstvo prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih (ili sektorskih) kvalifikacijskih okvira.

fakultet - fakultet je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja, a može izvoditi i stručne studije.

fleksigurnost (engl. flexicurity) - označava fleksibilnost i sigurnost na tržištu rada istovremeno. Fleksigurnost kao koncept pokušava pomiriti potrebu poslodavaca za fleksibilnom radnom snagom i potrebu zaposlenika za sigurnošću. Europska unija odredila je skup općenitih principa fleksigurnosti: fleksibilni i pouzdani ugovorni aranžmani; opsežne strategije cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja; učinkovite i aktivne politike tržišta rada te moderan sustav socijalne sigurnosti

formalno obrazovanje - obrazovna djelatnost koja se izvodi u institucionalnim i javno verificiranim oblicima obrazovanja radi stjecanja stručnog znanja, vještina i sposobnosti.

formalno učenje - učenje koje se odvija u organiziranoj i strukturiranoj sredini (npr. u obrazovnoj ustanovi, školi za usavršavanje ili na radnom mjestu) i koje je izričito planirano kao takvo (glede ciljeva, vremena i resursa). Formalno učenje podrazumijeva izričitu namjeru studenta i uglavnom se zaključuje validacijom i certifikacijom.

gimnazije - gimnazije su četverogodišnje općeobrazovne škole koje učenici završavaju polaganjem državne mature.

„head hunting“ – ciljano traženje zaposlenika određenih kvalifikacija, sposobnosti, znanja, vještina i iskustva.

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) - instrument uspostave kvalifikacija stečenih u Republici Hrvatskoj, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, pruhodnost, stjecanje i kvalitetu kvalifikacija.

Hrvatska gospodarska komora (HGK) - samostalna je stručno-poslovna organizacija, koja promiče, zastupa i usklađuje zajedničke interese svojih članica pred državnim i drugim tijelima u Hrvatskoj i inozemstvu. Članstvo u HGK je obavezno za trgovačka društva.

Hrvatska obrtnička komora - samostalna stručno poslovna organizacija obrtnika koja je osnovana radi promicanja, usklađivanja i zastupanja zajedničkih interesa obrtništva. Članstvo u HOK – u je obavezno za obrtnike.

Hrvatska udruga poslodavaca (HUP) - dobrovoljna, neprofitna i neovisna udruga poslodavaca koja štiti i promiče prava i interese svojih članova. Članstvo u HUP – u nije obavezno.

Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) - javna je ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, sa zadaćom rješavanja pitanja iz problematike vezane uz zapošljavanje i nezaposlenost u najširem značenju tih pojmoveva.

imovina - pokretna i nepokretna dobra i/ili prava vlasništva pravne ili fizičke osobe, koja se mogu izraziti u novcu; sredstva koja se koriste u poslovanju poduzeća. Bitna je karakteristika imovine postojanje određenog stupnja izvjesnosti da će se njezinom uporabom ostvariti buduća ekonomski korist. Imovina može biti materijalna (zgrada, zemljište) ili nematerijalna (goodwill, tj. dobro ime poduzeća, licencija, patent). Prema vijeku trajanja imovina se dijeli na kratkoročnu (vijek trajanja do godine dana) i dugoročnu (vijek trajanja duži od jedne godine). S obzirom na likvidnost imovina može biti likvidna ili lako promjenjiva u likvidnu (novac, bankovni depozit, računi dospjeli na naplatu, zalihe gotovih proizvoda), te nelikvidna, tj. fiksna (zgrade, zemljište, dugoročne investicije i sl.).

inflacija - prekomjerno povećanje novčane mase u optjecaju, što dovodi do smanjenja vrijednosti novca i općeg rasta cijena.

informalno učenje - učenje koje je rezultat svakodnevnih aktivnosti vezanih uz posao, obitelj ili slobodno vrijeme. Nije organizirano ili strukturirano glede ciljeva, vremena ili potpore učenju. U većini je slučajeva nenamjerno. Ishodi informalnog učenja obično ne vode do certifikacije ali mogu biti validirani i certificirani u okviru priznavanja prethodnog školovanja.

interesi - trajnija usmjerenost psihičkih procesa i ponašanja prema nekoj aktivnosti. Interesi su, uz ostale važne faktore (sposobnosti, motivaciju i sl.) osobito važni pri izboru zanimanja. Profesionalni interesi usmjeruju profesionalni razvoj pojedinca i određuju njegove profesionalne odluke.

jedinstveni model obrazovanja (JMO) - jedinstveni model obrazovanja za obrtnička zanimanja podrazumijeva zajedništvo obrazovanja u ustanovi za strukovno obrazovanje (školi) i praktične nastave kod poslodavca (obrtnika) čije se ocjene stapaju u jednu ocjenu za određenu stečenu kvalifikaciju.

kamata - naknada za korištenje tuđih zamjenjivih, pokretnih stvari, najčešće novca.

kapara / depozit - svota novca ili određena količina drugih zamjenjivih stvari koju jedna strana daje drugoj u trenutku sklapanja ugovora kao znak da je ugovor zaključen i kao sigurnost da će se izvršiti obveza iz ugovora.

kapital - novac koji pojedinac ili poduzeće ulaže u započinjanje ili dalje odvijanje poslovnog pothvata. Kapital označava ukupnu vrijednost imovine poduzeća (financiranu iz vlastitih i/ili tuđih izvora). Kapital se dakle može promatrati kao imovina (aktiva) ili vlasništvo (pasiva), tj. kao njihova međuvisnost. U makroekonomiji kapitalom se smatra ekonomski vrijednost koja se ulaže u proizvodnju ili neku drugu ekonomsku djelatnost s osnovnom svrhom da se uveća, dakle da donese neku dobit.

karijera - interakcija profesionalnih i drugih životnih uloga tijekom života pojedinca, uključujući način usklađivanja plaćenog i neplaćenog rada, te uključenost pojedinca u učenje i obrazovanje.

ključne kompetencije za cjeloživotno učenje - zbroj vještina neophodnih za život u današnjem društvu. U svojoj preporuci o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, Europska komisija navodi osam ključnih kompetencija: 1. kompetencija pismenosti, 2. kompetencija višejezičnosti, 3. matematička kompetencija te kompetencija u prirodoslovju, tehnologiji i inženjerstvu, 4. digitalna kompetencija, 5. osobna i socijalna kompetencija te kompetencija učenja kako učiti, 6. kompetencija građanstva, 7. poduzetnička kompetencija i 8. kompetencija kulturne svijesti i izražavanja.

kompetencije - kombinacija znanja, vještina, stavova, vrijednosti i navika koje omogućuju pojedincu da aktivno i efikasno djeluje u određenoj (specifičnoj) situaciji, odnosno profesiji. Kompetencija podrazumijeva posjedovanje neophodnih sposobnosti, autoriteta, vještina i znanja da bi se neki posao mogao obaviti.

kompetentnost - sposobnost provođenja aktivnosti prema određenim standardima.

kontraindikacije - zdravstvena, fizička ili psihička ograničenja za obavljanje određenih poslova.

konzultant - stručna osoba koja pomaže poduzetniku u različitim specifičnim aspektima poslovanja (npr. priprema poslovnog plana, analiza troškova i prihoda, procjena isplativosti posla).

kratki stručni studij - kratki stručni studij traje od dvije do dvije i pol godine i njegovim završetkom stječe se od 120 do 150 ECTS bodova. Završetkom kratkoga stručnog studija stječe se stručni naziv stručni pristupnik/pristupnica uz naznaku struke.

kriterij - standard prema kojem se donosi prosudba ili provodi vrednovanje. Standard u odabiru zaposlenika obično odražava neki aspekt uspješnosti na poslu.

kvalifikacije - svaki obrazovni stupanj (svjedodžba, diploma ili neki drugi tip formalnog certificiranja), koji dodjeljuje nadležno, registrirano tijelo i koji potvrđuje uspješan završetak obrazovnog programa. U kontekstu tržišta rada kvalifikacije su sposobnosti ili postignuće koje demonstriraju stručnost pojedinca i umješnost u nekom određenom području aktivnosti. U praksi se kvalifikacije često upotrebljavaju kao (pred)uvjet za ulazak u određeno zaposlenje.

L

licenca / licenciranje - postupak u kojem nadležno tijelo izdaje službeno dopuštenje za obavljanje određene djelatnosti i/ili uporabu određene titule osobama koje posjeduju određene kvalifikacije. Uobičajeno je da se dozvola za rad (u slučaju fizičkih osoba) stječe ispitivanjem, polaganjem ispita ili diplomiranjem na akreditiranim ustanovama.

likvidacija - pojam višestrukog značenja: u pravu i ekonomici označava prestajanje postojanja nekog gospodarskog subjekta, u računovodstvu obračunavanje računa, a u prenesenom značenju obračunavanje s neprijateljem, uništenje nečega (primjerice ratne tehnike), izvršenje smrte presude, smaknuće. U gospodarstvu likvidacija znači prestajanje djelatnosti nekog poduzeća. U sklopu naših do sada vrijedećih pravnih propisa razlikovala su se dva postupka likvidacije: redovita i prisilna (stečaj). Postupak redovite likvidacije pokreće se ukoliko nastane neki od sljedećih slučajeva: neispunjene propisanih uvjeta za obavljanje određene djelatnosti, nestajanje prirodnih uvjeta za obnavljanje određenih djelatnosti (iscrpljene sirovinskih izvora), poslovanje s gubitkom u dužem razdoblju.

LJ

ljudski kapital - ekonomski pojam za znanje i vještine koje radnici stječu kroz obrazovanje, obuku i iskustvo. Obuhvaća sve vrste praktičnih znanja, usvojene vještine i razvijene sposobnosti učenja koje posjeduje određena osoba, što je čini potencijalno produktivnjom.

ljudski potencijali (eng. human resources HR) - ukupnost formalnih znanja, praktičnih vještina, sposobnosti, kreativnih mogućnosti i motivacije ljudi unutar nekog sustava.

M

magistar struke - akademski naziv koji se stječe završetkom preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija ili integriranoga preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova. Kratica naziva je mag. uz naznaku struke (na primjer: mag. arh., mag. oec., mag. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

makroekonomija - studij ili znanost o općem gospodarstvu, za razliku od studija poduzetništva (mikroekonomija) ili studija pojedinih ekonomskih oblasti ili grana (mezzoekonomija). Izučava globalne veličine (društveni bruto proizvod, njegovu strukturu i kretanje, agregate ponude i potrošnje, cijene i njihovo kretanje, investicije, odnose i kretanja u međunarodnoj razmjeni, društvene financije itd.), a pored objašnjavanja objektivnih zakonitosti u gospodarskim pojavama primjenom metoda ekonomskog analize, traži odgovarajuća rješenja za praktičnu ekonomiju.

majstorska zvanja - zvanja za koje propisano polaganje majstorskog ispita. Majstorski ispiti su državno priznati ispiti, regulirani Zakonom o obrtu i Pravilnikom o postupku i načinu polaganja majstorskog ispita, te ispita o stručnoj sposobljenosti (NN 88/02.), a mogu se polagati za zvanja s liste vezanih obrta, čije je programe donio ministar nadležan za gospodarstvo.

međunarodna organizacija rada (engl. International Labour Organization /ILO) - specijalizirana agencija UN, osnovana 1919. godine s ciljem promocije socijalne pravde i prava radnika. Formulira međunarodne standarde rada u obliku konvencija i preporuka koje potom ratificiraju države. Ti se standardi odnose na slobodu udruživanja, pravo na organiziranje i kolektivno pregovaranje, zabranu prisilnog rada, jednake mogućnosti i jednak tretman i sl. Definira i statističke standarde u području rada i nezaposlenosti.

mentorstvo - upućivanje i pomoć koje iskusna osoba u ulozi vodiča, uzora, trenera ili povjerenika na različite načine pruža mladoj osobi ili novaku; razvojni odnos koji potiče individualni rast pojedinca ali i njegovo napredovanje u karijeri.

metode i tehnike aktivnog traženja posla - metode i tehnike koje podrazumijevaju stjecanje znanja i vještina potrebnih za povećanje zapošljivosti i unapređenje profesionalnog razvoja pojedinca. Glavna karakteristika svih metoda aktivnog traženja posla je (samo)aktivitet.

migracije - kretanje stanovništva između različitih područja. U kontekstu tržišta rada, dostupnost prikladne mogućnosti zapošljavanja jedan je od najvažnijih faktora koji utječu na migracije stanovništva, a time i radne snage.

mobilnost radne snage - mobilnost u općem značenju je oznaka za pokretljivost. Ovim pojmom označava se pokretljivost pojedinca u cilju zapošljavanja.

model dualnog obrazovanja - oblik strukovnog obrazovanja koji kombinira učenje u ustanovi za strukovno obrazovanje koja može biti regionalni centar kompetentnosti i u gospodarskom subjektu odnosno na radnom mjestu, naglasak je stavljen na visokokvalitetnu suradnju između obrazovanja i svijeta rada. Važna značajka dualnog obrazovanja je socijalizacija učenika u stvarnom radnom okruženju. Načela dualnog obrazovanja su: partnerstvo - osiguravanje i poticanje uključenosti svih dionika s jasnom podjelom obveza i odgovornosti; osiguravanje kvalitete - praćenje svrhovitosti i efikasnosti dualnog obrazovanja obzirom na potrebe tržišta rada i specifičnost svakog pojedinog sektora; relevantnost - uskladenost s potrebama tržišta rada i specifičnostima svakog pojedinog sektora; dostupnost - osiguravanje jednakih uvjeta za pristup dualnom obrazovanju; usmjerenošć - na ishode učenja i razvoj kompetencija potrebnih za uspješno uključivanje na tržište rada; prohodnost - mogućnost promjene tijeka obrazovanja, odnosno mogućnost da učenik može tijekom redovitoga strukovnog obrazovanja za određenu strukovnu kvalifikaciju pod određenim uvjetima promijeniti profil i razinu kvalifikacije.

motivacija - se definira kao skup procesa koji je odgovoran za intenzitet, smjer i upornost u nastojanjima da se postigne neki cilj.

motivacijsko pismo – obično, kratko uvodno pismo koje prati životopis. Svrha motivacijskog pisma je da predstavi kandidata za radno mjesto koje se traži.

motivacija za rad - skup procesa ili pobuda koji utječu na radno postignuće. Mogu biti unutarnji ili vanjski. Među najčešćim motivima za rad navode se materijalno postignuće (novac), osobno postignuće, mogućnost stjecanja iskustva i napredovanja, uvažavanje itd.

naknada za nezaposlene - novčana naknada koja se plaća pojedincima koji su izgubili posao. Pojedine zemlje postavljaju različite uvjete za dobivanje ove naknade. Obično takvi pojedinci moraju, prije gubitka posla, raditi određeni broj mjeseci i aktivno tražiti novi posao.

neaktivne osobe - u kontekstu tržišta rada i traženja posla, neaktivne osobe su osobe koje ne obavljaju nikakav posao za naknadu; aktivno ne traže posao te su izvan tržišta rada.

neformalno obrazovanje - označava organizirane procese učenja usmjereni na osposobljavanje odraslih osoba za rad, za različite socijalne aktivnosti te za osobni razvoj. Najčešće ne vodi stjecanju službenih potvrda.

nelikvidnost poslovanja - nesposobnost neometanog tijeka bitnih faktora poslovnog procesa i njihova pretvaranja iz novčanih u materijalne oblike i iz materijalnih u novčane.

nezaposlena osoba - osobe u dobi od 15 do 65 godina sposobne ili djelomično sposobne za rad koje nisu u radnom odnosu, raspoložive su za rad, aktivno traže posao i zadovoljavaju kriterije iz odredbi Zakona o tržištu rada, a evidentirane su u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

nezaposlenost - jedna od najprihvaćenijih definicija nezaposlenosti je ona koju je razvila Međunarodna organizacija rada, prema kojoj su nezaposleni: bez posla, žele posao, aktivno traže posao prethodna 4 tjedna, spremni su započeti s radom u sljedeća dva tjedna ili su bez posla, našli su posao i očekuju da će početi raditi u sljedeća dva tjedna.

nezaposlenost, dugotrajna - pojam dugotrajna nezaposlenost koristi se pri opisu osoba u statusu nezaposlenosti koje su pri tome nezaposlene duže vrijeme. Pri tome određenje definicije varira u odnosu na kriterij dužine nezaposlenosti; od 6 mjeseci (EU), do godine dana.

nezaposlenost, sezonska - sezonska nezaposlenost se javlja kao posljedica sezonskih varijacija u potražnji za radom. Razina i sezona varijacije vezane su za zanimanja i gospodarske sektore.

novčani tok (engl. cash flow) - razlika između primitaka i izdataka.

obeshrabreni radnici - osobe koje žele posao, raspoložive su za rad, ali ne rade i ne traže posao jer misle da ga ne mogu naći - čine neiskorišteni radni resurs, ali po definiciji ne ulaze u kategoriju nezaposlenih. Zato se taj dio ljudskih potencijala često naziva i "skrivena nezaposlenost". Ukoliko bi se redefinirali kriteriji nezaposlenosti, ova skupina ljudi bila bi uvrštena u radnu snagu. Međunarodni standardi predlažu posebnu klasifikaciju za razvrstavanje osoba koje su po definiciji izvan radne snage, ovisno o jačini vezanosti za tržište rada.

obrazovanje odraslih - svako obrazovanje osoba starijih od 15 godina, koje su izvan redovnog sustava obrazovanja, kako bi se unaprijedilo znanje, vještine i sposobnosti, bilo da je usmjereno osobnom razvoju pojedinaca, zapošljavanju i/ili aktivnom sudjelovanju u društvu i zajednici.

obrt - samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Obrt može biti: 1. slobodni obrti za obavljanje kojih se kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit; 2. vezani obrti za obavljanje kojih se kao uvjet traži ispit o stručnoj osposobljenosti, vezani obrti za obavljanje kojih se traži odgovarajuća srednja stručna spremna i vezani obrti za obavljanje kojih se kao uvjet traži majstorski ispit; 3. povlašteni obrti koje obrtnik smije obavljati samo na temelju povlastice, odnosno dozvole koju izdaje nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija je nadležnost propisana posebnim propisom ovisno o djelatnosti.

obveze - bilančna pozicija kojom se odražava vrijednost tuđeg ulaganja u poslovni proces. Uobičajeno se razlikuju dugoročne obveze kojima je rok dospijevanja duži od godinu dana, te kratkoročne obveze kojima je rok dospijeća do godinu dana. Tradicionalno se smatra kako odnos vlastitog ulaganja i obveza treba biti 1:1, dok se prema suvremenim tendencijama smanjuje taj zahtjev i postavlja se granica od 30:70 kao odnos vlastitog i tuđeg ulaganja, što je ujedno i granica za ocjenu kreditne sposobnosti u bankama.

obvezno obrazovanje - zakonom propisani minimalni standardi i trajanje obveznog školstva.

opća nesposobnost za rad - teži stupanj nesposobnosti za rad, a ona se utvrđuje i postoji kada kod osiguranika zbog promjena u zdravstvenom stanju, koje se ne mogu otkloniti liječenjem, nastane potpuni i trajni gubitak za rad

opće obrazovanje - vrsta obrazovanja koja se temelji na odabranim sadržajima iz područja znanosti, umjetnosti, kulture, športa i sl., a koje u određenome vremenu propisuju nadležne institucije.

opis radnog mjesto - pisani dokument koji opisuje zadatke, dužnosti i odgovornosti na poslu, kao i uvjete u kojima se posao obavlja.

osoba s invaliditetom - osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.

osobe koje prvi puta traže zaposlenje - nezaposlene osobe koje prethodno, odnosno nikada nisu bile u radnom odnosu.

pasivne metode traženja posla - sve metode traženja posla koji podrazumijevaju slanje prijava i čekanje na odgovor od poslodavaca. Glavna osobina za sve pasivne metode traženja posla je čekanje, što je čini manje uspješnom.

pasivne mjere za ublažavanje nezaposlenosti - pasivne se mjere ponajviše odnose na materijalno osiguranje za vrijeme nezaposlenosti, koje se obično sastoji od više vrsta prava.

pismenost (engl. literacy) - pojam koji označava, prije svega, kompetencije u području čitanja i pisanja i ponekad računanja, no u novije vrijeme se uz vještine pisanja, čitanja i računanja uključuju i sposobnost za čitanje s razumijevanjem, vještine komuniciranja, znanja stranih jezika i korištenja suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija, koje omogućuju kvalitetno razumijevanje prirodnih i društvenih zbivanja, sposobnost za rješavanje problema, vještine i spremnosti za timski rad, prihvatanje drugih i drugaćiju te sposobnost za trajno učenje. Pismenost znači sposobnost raspoznavanja, razumijevanja, interpretiranja, stvaranja, komuniciranja i računanja korištenjem pisanih materijala povezanih s različitim kontekstima.

plaća - iznos novca, kojeg plaća poslodavac radniku obično mjesечно za njegov rad na temelju sklopljenog ugovora o radu.

pokazatelji / indikatori - operativne varijable koje se odnose na posebne, empirijski mjerljive karakteristike na temelju kojih se mogu prikupiti dokazi da bi se odredilo jesu li zadovoljeni standardi. Pomoću pokazatelja identificiraju se trendovi uspješnosti i područja u kojima treba poduzeti određene radnje i/ili provesti usporedbu stvarnih izvedaba s utvrđenim ciljevima.

poduzeće - pravni objekt koji pripada nekom subjektu, u pravilu trgovcu, tako da može njime raspolažati. Poduzeće čini određenu gospodarsku djelatnost koju obavlja trgovac kao nositelj takve djelatnosti u organizacijskom smislu, tako da npr. jedno trgovačko društvo može imati više poduzeća, npr. tvornicu za preradu repe, tvornicu cipela, mljekaru, robnu kuću itd. Nijedno od takvih poduzeća nije pravna osoba, niti je upisano u sudske registre, nego je to trgovačko društvo kojem pripadaju.

poduzetnik - osoba sposobna prepoznati i iskoristiti poduzetničku priliku, prepoznatu priliku razviti u izvodljivu i tržišno zanimljivu i održivu poduzetničku ideju, uspostaviti organizaciju za realizaciju te ideje, te u konačnici ostvariti dodanu vrijednost. Osoba koji ulaže svoj novac u određeni poslovni potuhvat nadajući se zaradi, odnosno dobiti.

poduzetništvo - aktivnosti pojedinaca koje oni sami izvode kako bi zadovoljili tržišne potrebe, pri tome uz osobno preuzimanje rizika žele postići čim veći finansijski uspjeh.

politika tržišta rada - podrazumijeva mjere kojima se potiče željeno ponašanje aktera na tržištu rada. Najčešće se pravi razlika između aktivnih i pasivnih mjera. Cilj je aktivnih mjera poticanje zapošljavanja, a to se čini kroz subvencionirano zapošljavanje ili kroz povećavanje potencijala uposlivosti pojedinca (putem dodatnog obrazovanja, prekvalifikacije, usavršavanja i sl.). Pasivne mјere imaju za cilj nadoknaditi izgubljenu zaradu nezaposlenih. Isto tako, pasivnim se mjerama smanjuje ponuda rada, time što se pojedincu (finansijski) stimulira da se povuku s tržišta rada. Primjer pasivne mjere je naknada za nezaposlene.

ponuda rada - ponudu rada čini ukupnost radnika koji svoje usluge čine dostupnim poslodavcima.

porez - označava dio prihoda koji država uzima pravnim i fizičkim osobama za pokriće svojih rashoda, a da pritom za uvrat izravno ne daje nikakvu naknadu. Postoje različiti porezi (porez na dohodak, porez na dobit, prirez, trošarine, porez na dodanu vrijednost...) i različite porezne stope po kojima se oporezuju prihodi.

posao / radno mjesto - skup radnih zadaća koje izvršava jedna osoba.

posebna zdravstvena sposobnost za rad - zdravstvena sposobnost koju mora imati radnik koji obavlja poslove koji su utvrđeni kao poslovi s posebnim uvjetima rada odnosno poslove koji su povezani s većim odnosno velikim rizikom zbog izloženosti radnika različitim štetnostima s negativnim učincima po zdravlje ili život radnika ili s mogućnošću ozljedivanja radnika. Tu spadaju i poslovi koji zahtijevaju veću fizičku i psihičku spremnost radnika, poslovi na kojima se staz (mirovinskog) osiguranja računa s povećanim trajanjem, ali i poslovi za koje su propisani posebni uvjeti, ne radi zaštite života i zdravlja radnika nego trećih osoba koje mogu biti izravno ugrožene ako radnik ne udovoljava posebnoj zdravstvenoj sposobnosti.

poslijediplomski sveučilišni studij - poslijediplomski sveučilišni studij traje u pravilu tri godine. Njegovim završetkom stječe se akademski stupanj doktora znanosti odnosno doktora umjetnosti. Sveučilište može organizirati poslijediplomski specijalistički studij koji traje jednu do dvije godine i kojim se stječe akademski naziv sveučilišni specijalist odnosno sveučilišna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke sukladno nazivu studijskog programa.

poslodavac - osoba koja zapošljava, fizička ili pravna osoba za koju radnik u radnom odnosu obavlja određene poslove.

posloprimac - osoba koja se zapošljava, koja dobiva posao.

poslovi s posebnim uvjetima rada - oni poslovi koje, radi sprečavanja štetnog utjecaja rada na život i zdravlje radnika (povrede, profesionalne i druge bolesti), mogu obavljati samo osobe koje osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa ispunjavaju još i posebne uvjete.

poslovna sposobnost - u pravnom smislu, poslovna sposobnost daje osobi pravo poduzimanja mjera, radnji, sklapanja pravnih poslova ili davanje pravno relevantnih izjava volje koje se odnose na njezina osobna stanja ili imovinska prava, kao npr. na sklapanje braka, prodaju nekretnina u svom vlasništvu i sl.

poslovni plan - dokument u kojem se opisuje zamisao o razvoju ideje, razrada tržišta, interne organizacije i resursa te potkrepljuje konkretnim financijskim pokazateljima.

posredovanje pri zapošljavanju - skup aktivnosti koji obuhvaća stručni odabir i profesionalnu selekciju tražitelja zaposlenja prema njihovim osobnim i profesionalnim sposobnostima te utvrđenim zahtjevima poslodavaca.

potpuni gubitak radne sposobnosti - postoji kada kod osiguranika nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti.

potražnja - u kontekstu tržišta rada, potražnja je količina roba i usluga koje ljudi žele kupiti. Potražnja za radom je ukupan broj radnika (ili radnih sati) koji su potrebni poslodavcima. Uobičajeno se mjeri brojem popunjeneh i nepotpunjeneh radnih mjesta.

preddiplomski stručni studij - preddiplomski stručni studij traje tri godine, a iznimno, uz odobrenje Nacionalnog vijeća, preddiplomski stručni studij može trajati do četiri godine u slučaju kada je to sukladno s međunarodno prihvaćenim standardima. Završetkom preddiplomskoga stručnog studija stječe se od 180 do 240 ECTS bodova te stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea), uz naznaku struke.

preddiplomski sveučilišni studij - preddiplomski sveučilišni studij traje u pravilu tri do četiri godine i njegovim završetkom stječe se od 180 do 240 ECTS bodova. Završetkom se stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea), uz naznaku struke.

preostala radna sposobnost - u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti ocjenjuje se postoji kod osobe preostala radna sposobnost, odnosno može li se s obzirom na starosnu dob, zdravstveno stanje te naobrazbu i sposobnost, profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za druge poslove s punim radnim vremenom.

prijavljene potrebe za radnicima - broj traženih radnika za ispravnjena i novootvorena radna mjesta što ih poslodavci prijavljuju Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

pribavljanje radnika (eng. recruitment) – proces pribavljanja zaposlenika koji započinje opisom karakteristika potencijalnog radnika, potrebnih znanja, vještina i kompetencija te uključuje sve faze do samog zapošljavanja.

primici - finansijska kategorija, odražavaju pozitivan finansijski tok, sve novčane tokove koji ulaze u poduzeće.

priprema za zapošljavanje - prema Zakonu o tržištu rada Priprema za zapošljavanje uključuje: 1. profesionalno usmjeravanje, 2. razvoj vještina upravljanja karijerom, 3. podršku u definiranju i izradi profesionalnog plana i sporazuma za uključivanje na tržište rada, 4. obrazovanje za zapošljavanje i 5. profesionalnu rehabilitaciju.

prirodna stopa nezaposlenosti - prirodna stopa nezaposlenosti je optimalna stopa nezaposlenosti koja iznosi od 3% do 5%, a veže se za situaciju pune zaposlenosti koju mogu ostvariti visokorazvijena nacionalna gospodarstva.

privremena zaposlenost - oblik zaposlenosti kojeg karakterizira rad eksplicitno određen kao privremen, kratkotrajan i/ili povremen.

profit - vrijednost koja se utvrđuje razlikom prihoda ostvarenih realizacijom i stvarnih troškova ostvarene poslovne aktivnosti. To je novčani iznos koji preostaje vlasniku kapitala nakon što izvrši sve isplate u vezi sa svim ostalim resursima koje poduzeće koristi.

produktivnost - količina dobara i usluga koju radnik proizvede u nekoj određenoj jedinici vremena.

profesionalna bolest - oštećenje zdravlja koje nastaje uslijed trajne izloženosti riziku tijekom obavljanja profesionalne aktivnosti. Profesionalne bolesti u pravilu su precizno definirane i predstavljaju rizik pokriven socijalnim osiguranjem.

profesionalna nesposobnost za rad - utvrđuje se i postoji kada je kod osiguranika, zbog promjena u zdravstvenom stanju, koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost trajno smanjena za više od polovice u usporedbi sa tjelesno i psihički zdravom osobom iste ili slične naobrazbe i sposobnosti. Zato se u poslove prema kojima se ocjenjuje nesposobnost za rad osiguranika obuhvaćaju svi poslovi koji odgovaraju njegovim tjelesnim i psihičkim sposobnostima, a smatraju se odgovarajućim njegovim dosadašnjim poslovima. Prema tome, ako kod osiguranika nastane samo "profesionalna nesposobnost za rad", tada se utvrđuje zapravo i njegova preostala radna sposobnost i ako se s obzirom na njegovo zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i radnu sposobnost, može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugom poslu, upućuje se na profesionalnu rehabilitaciju.

profesionalna rehabilitacija - profesionalna rehabilitacija definira se kao kontinuirani dio opće rehabilitacije koja obuhvaća profesionalno usmjeravanje, profesionalno osposobljavanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Osoba s invaliditetom ima pravo na profesionalno osposobljavanje i rehabilitaciju pod općim uvjetima, a ako je to potrebno zbog vrste i težine invaliditeta ili uspješnosti rehabilitacijskog procesa i u posebnim školama i ustanovama za profesionalnu rehabilitaciju, po prilagođenim ili posebnim programima.

profesionalna selekcija - stručni postupak odabira kandidata za određeno radno mjesto ili obrazovanje u kojem se odabiru oni koji najbolje udovoljavaju postavljenim zahtjevima. Profesionalna selekcija može uključivati: ispitivanje sposobnosti, osobina ličnosti, interesa, vrijednosti, motivacije, a po potrebi i ispitivanje zdravstvenog stanja i specifičnih znanja.

profesionalna zrelost - mjera u kojoj je pojedinac savladao zadatke, prikladne za njegovu fazu profesionalnog razvoja. Odnosi se na spremnost pojedinca da na temelju detaljnog istraživanja svojih osobina i prikupljanja informacija o svijetu rada isplanira svoj profesionalni put i donese realnu odluku o svojoj karijeri.

profesionalno usmjeravanje - pomoć pojedincima pri donošenju izbora i odluka o obrazovanju, ospozobljavanju/usavršavanju i zapošljavanju. Profesionalno usmjeravanje je proces kojim se prikupljaju podaci o korisniku, prosjeđuju informacije o mogućnostima obrazovanja i zapošljavanja, pomaže pojedincu sagledati vlastite mogućnosti i donijeti odluke o najprimjerijim izborima obrazovanja i zapošljavanja. Profesionalno usmjeravanje odvija se kroz različite vrste i oblike profesionalnog informiranja i savjetovanja.

programi do dvogodišnjeg trajanja obrazovanja za stjecanje niže razine srednjeg obrazovanja - strukovni programi do dvogodišnjeg trajanja obrazovanja usmjereni su na manje složena zanimanja te su po organizaciji i načinu izvođenja slični trogodišnjim programima, s manjim udjelom općeobrazovnih i strukovno - teorijskih znanja iz određenog područja, ali s naglaskom na stjecanje bitnih praktičnih vještina za obavljanje manje zahtjevnijih poslova i radnih zadaća kako bi učenika pripremili za rad u određenom zanimanju. Srednje obrazovanje učenika u do dvogodišnjim strukovnim programima obrazovanja završava izradom i obranom završnog rada. Također, po završetku svoga obrazovanja, učenik se može zaposliti ili steći višu razinu kvalifikacije nastavljanjem obrazovanja na višoj razini srednjeg obrazovanja uz polaganje dopunskih i/ili razlikovnih ispita.

programi četverogodišnjeg i petogodišnjeg trajanja obrazovanja - četverogodišnji programi obrazovanja, odnosno strukovni kurikulumi, u pravilu su programi tehničkog profila, uz izuzetak strukovnog kurikuluma za stjecanje strukovne kvalifikacije medicinska sestra opće njegе/ medicinski tehničar opće njegе koji traje pet godina. Prednosti ovih programa, odnosno strukovnih kurikuluma su relativno visok udio općeobrazovnih i strukovno - teorijskih znanja iz određenog područja, uz stjecanje praktičnih vještina kako bi se učenici ospособili za obavljanje poslova određenog zanimanja, ali i nastavka obrazovanja na studiju. Srednje obrazovanje učenika u četverogodišnjim i petogodišnjim strukovnim programima obrazovanja završava izradom i obranom završnog rada u organizaciji i provedbi škole. Po završetku obrazovanja učenici se mogu zaposliti ili nastaviti obrazovanje na višim razinama, uz uvjet polaganja ispita državne mature.

programi trogodišnjeg trajanja obrazovanja - programi obrazovanja u trogodišnjem trajanju pripremaju učenike za rad u industriji, gospodarstvu i obrnštву s primarnim ciljem pripreme učenika za rad u određenom zanimanju, uz naglasak na brzo uključivanje na tržište rada. Prednosti ovih programa su relativno visok udio strukovno - teorijskih znanja iz određenog područja, uz stjecanje praktičnih vještina. Ove strukovne programe čine programi za zanimanja u industriji i srodnii programi te obrnštčki programi. Praktični dio programa ostvaruje se većim dijelom u radnom procesu, kod poslodavca, te manjim dijelom u srednjoj školi. Poslodavac mora učeniku osigurati potrebne uvjete za stjecanje propisanih kompetencija i omogućiti mu kvalitetu izvršenja praktične nastave, sukladno nastavnom planu i programu za određeno zanimanje. Srednje obrazovanje učenika u trogodišnjim strukovnim programima obrazovanja završava izradom i obranom završnog rada. Također, po završetku svoga obrazovanja učenik se može zaposliti ili steći višu razinu kvalifikacije nastavljanjem obrazovanja na višoj razini srednjeg obrazovanja uz polaganje dopunskih i/ili razlikovnih ispita, a uz ispunjavanje određenih uvjeta i na visokim učilištima.

psiholog - osoba koja je završila dodiplomsko obrazovanje namijenjeno izobrazbi psihologa te koja se bavi psihološkom djelatnošću temeljem osnovne i posebne dopusnice koju na zahtjev psihologa izdaje Hrvatska psihološka komora.

psihološka djelatnost - sustav pojedinačno ili skupno usmjerenih stručnih postupaka, mjera i sredstava utemeljen na načelima i spoznajama psihološke znanosti i prakse koji obuhvaća: (a) psihološku dijagnostiku –utvrđivanje psihičkih i psihomotoričkih svojstava i potencijala pojedinaca te psihosocijalnih karakteristika skupina i organizacija u svrhu objasnjavanja i predviđanja njihovog ponašanja, pronalaženja uzroka nedjelotvornosti ili poremećaja te planiranja i provođenja psiholoških tretmana, (b) psihološke tretmane i savjetodavni rad – odnosno postupke namijenjene zaštiti, održavanju i poboljšanju mentalnog zdravlja pojedinaca i skupina, te poboljšanju kvalitete života i rada, optimalnom iskorištavanju osobnih potencijala i poboljšanju skupne i organizacijske djelotvornosti, (c) edukacijske aktivnosti – koje uključuju izobrazbu pojedinaca i skupina u ovladavanju općim i specifičnim psihološkim znanjima i vještinama s ciljem stjecanja psihološke naobrazbe, poboljšavanja osobne djelotvornosti i djelotvornosti u radu s ljudima, (d) psihološka stručna istraživanja – psihičkih i psihosocijalnih procesa i stanja pojedinaca i skupina u cilju produbljivanja spoznaja o zakonitostima psihičkog i psihosocijalnog djelovanja te procjeni društvenih potreba i posljedica ekonomskih ili društvenih inicijativa, (e) psihološku evaluaciju – svih psiholoških i drugih postupaka i tretmana koji se tiču pojedinca, grupe ili organizacije i koji mogu imati psihičke ili psihosocijalne posljedice.

psihologisko testiranje / psihologiska procjena – primjena psihologiskog instrumentarija u cilju procjene psihičkih i psihomotoričkih svojstava i potencijala pojedinaca.

puna zaposlenost - stanje na tržištu rada kada svatko tko želi raditi može pronaći određeni posao. To znači da ima više slobodnih radnih mesta nego pojedinaca koji traže posao. Smatra se da je ostvarena puna zaposlenost ako je stopa nezaposlenosti manja od 5%.

rad - svjesno organizirana, svrshodna djelatnost ljudi radi postizanja korisnog učinka koji zadovoljava određenu pojedinačnu ili društvenu potrebu, a uključuje ukupnu fizičku, intelektualnu i/ili duhovnu energiju uloženu u obavljanje nekog posla ili zadatka. Svaki rad sadrži društvena obilježja, jer se obavlja u društvu, posredstvom društva i povezan je i uvjetovan s ostalim društvenim djelatnostima.

radna kušnja - (engl. work sample test) izravna provjera radnog umijeća na uzorku radnih operacija koji su sastavni dio posla.

radni odnos - (radni) odnos koji se zasniva ugovorom o radu (između poslodavca i radnika).

radnik - fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja određene poslove za poslodavca.

radno iskustvo - znanja, vještine - kompetencije stečene tijekom radnog vijeka pojedinca.

radno mjesto - prostor opremljen potrebnim alatom i priborom u kojem se obavlja jedna ili više operacija / radnih procesa.

radno sposobno stanovništvo - demografski pojam koji se odnosi na osobe starije od 15 godina (u principu do navršenih 65 godina života).

ranjive skupine - skupine s najizraženijom potrebom za socijalnom zaštitom i socijalnom pomoći. U gotovo svim društvima su neke uloge povezane s ranjivošću (biti nemoćan, nezaposlen, umirovljen, imati djecu itd.). Međutim, nema direktnе povezanosti između ovih uloga i, na primjer, siromaštva. Društva pogodjena krizom, zbog rata ili tranzicije, imaju brojnije ranjive skupine nego druga društva.

rashod - označava davanja u novcu i robi za nastale obveze. To su sve vrste troškova izazvane poslovanjem pravnih i fizičkih subjekata.

raspoloživost za rad - prema međunarodnim standardima osoba koja se smatra nezaposlenom mora biti raspoloživa za rad tijekom razdoblja promatrana što znači da, ako se pruži prilika za posao, mora biti spremna i sposobna za rad. Raspoloživost za rad je jedan od kriterija definiranja statusa nezaposlenosti.

razgovor za posao - razgovor je razgovor između kandidata za posao i poslodavca u kojem poslodavac nizom (najčešće strukturiranih) pitanja pokušava procijeniti kvalitete kandidata u odnosu na zahtjeve radnog mesta i u konačnici procijeniti koji je kandidat najkvalitetniji. Poslodavac pri tome najčešće vrednuje kandidatove odgovore i način ponašanja tijekom razgovora.

razvoj karijere - cjeloživotni proces upravljanja učenjem, poslom, slobodnim vremenom i prijelazima u svrhu profesionalnog napredovanja, prema osobnom planu pojedinca.

regulirana profesija - poslovna aktivnost ili grupa poslovnih aktivnosti kojima su pristup i obavljanje (ponekad samo u jednom od njениh oblika) posredno ili neposredno određeni zakonodavnim, nadzornim ili upravnim odredbama koje nalažu posjedovanje određenih kvalifikacija.

rentabilnost / profitabilnost - uspješnost poslovanja.

rehabilitacija - rehabilitacija je vremenski ograničeni proces s ciljem da se osobi s invaliditetom omogući postizanje optimalnog mentalnog, fizičkog i socijalnog nivoa funkciranja, pružajući tako instrumente za mijenjanje vlastitog života.

resursi - resurse čine potrebni „inputi“ za poslovanje; materijalni, ljudski, finansijski.

samoprocjena - stvaranje svijesti o vlastitim kvalitetama, ali i nedostacima, jasno određivanje vlastitih želja i očekivanja u odnosu na buduću karijeru. Samoprocjena može uključivati prikupljanje informacija o osobnim vrijednostima, interesima, osobinama ličnosti i vještinama.

savjetnik za karijeru, profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere - savjetnici koju pomažu ljudima istražiti, pratiti i ostvariti svoje ciljeve vezane uz karijeru.

savjetovanje (engl. Counselling) - interakcija između savjetnika i pojedinca kako bi se korisniku savjetovanja pomoglo rješiti neki određeni problem, pitanje ili predmet. Savjetovanje uključuje aktivno slušanje pojedinca, komuniciranje kroz razumijevanje, poštivanje i empatiju; pojašnjavanje ciljeva i pomoći u procesu donošenja odluka.

seleksijski intervju - razgovor s poslodavcem kao dio seleksijskog postupka. Po formi je to najčešće strukturirani intervju.

seleksijski postupak - postupak koji uključuje analizu dostavljene dokumentacije kandidata - provjeru ispunjavaju li prijavljeni kandidati oglašene uvjete i je li dostavljena dokumentacija potpuna. U sljedećim koracima seleksijskog postupka za kandidate koji ispunjavaju uvjete može uključivati testiranje stručnog znanja, psihološko testiranje kandidata i jedan do nekoliko kruga seleksijskih razgovora. Uvjet za idući krug selekcije je udovoljavanje utvrđenim kriterijima u prethodnim fazama postupka.

sezonska nezaposlenost - oblik nezaposlenosti koji se javlja kao rezultat nemogućnosti obavljanja nekih poslova jer su vezani za godišnja doba ili ih onemogućuju vremenske nepogode.

sezonski rad - rad koji se odvija kontinuirano u određenom dijelu godine na istim ili sličnim poslovima.

siva ekonomija - siva (skrivena, neslužbena) ekonomija, skup djelatnosti u rasponu od gotovo legalnih transakcija, pa sve do potpuno kriminalnih djela. Rabe se i nazivi neformalno gospodarstvo, paralelno gospodarstvo, rad na crno i sl. Obično se u najširem smislu misli na aktivnosti koje se zbog različitih razloga obavljaju izvan službenoga gospodarstva. Obuhvaćaju poreznu evaziju (utaju poreza), izbjegavanje, zaobilazeњe, zloporabe i/ili srozavanje propisa, kao i popratne napore prikrivanja tih nedopuštenih ponašanja pred državnim vlastima. Pri nepoštovanju fiskalnih propisa, poreznoj evaziji i prijevarama iz koristoljublja riječ je o neprijavljenom gospodarstvu, ako ostvareni dohodak nije obuhvaćen nacionalnim računima, nastaje nezabilježeno gospodarstvo, zloporabe javnog položaja radi stjecanja vlastita probitka čine korupcijsko gospodarstvo, a aktivnosti kojima se krše propisi u vezi sa zabranom iznuđivanja, finansijskih prijevara, krijumčarenja, organiziranog kriminala i krađe državnog vlasništva primjeri su ilegalnoga gospodarstva.

skrivena nezaposlenost - odnosi se na nezaposlene koji ne udovoljavaju kriterijima nacionalnog sustava registracije nezaposlenosti. Skrivena se nezaposlenost odnosi i na slučajevе kada su pojedinci formalno zaposleni, ali vrlo malo doprinose proizvodnosti.

smanjenje radne sposobnosti - postoji kada se kod osiguranika, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost smanji za više od polovice u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja..

socijalna isključenost - najčešće se poima kao začarani krug koji ima tri sastavnice: nezaposlenost, siromaštvo i socijalnu izolaciju (marginalizaciju). Socijalna isključenost ponajprije se shvaća kao isključenost iz tržišta rada. Kada se ističe središnja uloga rada, onda se ne misli samo na to da je rad osnova ekonomske nezavisnosti, već i da promiže određene moralne, etičke i životne vrijednosti, kao što su samopoštovanje, želja za napredovanjem i sl. U ovom kontekstu, ako je zaposlenost preduvjet socijalnog uključivanja, onda je obrazovanje jedan od ključnih mehanizama socijalnog uključivanja.

socijalna politika - akademska disciplina i praktična djelatnost. Obuhvaća one državne aktivnosti kojima se regulira pružanje naknada pojedincima ili obiteljima koje su, zbog određenih okolnosti, ostale potpuno ili djelomice bez svojih prihoda, pa su stoga dospjeli u nepovoljnu životnu situaciju. Opći je cilj socijalne politike zadovoljiti osnovne potrebe građana, ujednačiti njihove životne prilike, ostvariti socijalnu sigurnost i pomoći onima koji se ne mogu sami brinuti o sebi. Jezgro socijalne politike uključuje socijalno osiguranje, socijalnu pomoć, zdravstvo i socijalne usluge. U širem smislu, ovaj pojam uključuje obrazovnu i stambenu politiku te politiku zapošljavanja.

socijalna prava - manje precizna i formalizirana skupina prava, u odnosu na građanska i politička prava. Socijalna prava trebaju omogućiti pojedincima održanje određene razine ili stila življenja te posjedovanje resursa nužnih za civilizirani način života. Ona se uglavnom mogu svesti na dva zahtjeva: pravo na minimalnu ekonomsku sigurnost i pravo na punopravno sudjelovanje u društvenom životu. Postoji razlika između tzv. tvrdih socijalnih prava (prava iz sustava socijalnog osiguranja), jasno zakonski formuliranih i zaštićenih te tzv. mekih socijalnih prava, koja su manje zakonski zaštićena i značajno ovise o političkim i ekonomskim promjenama. Opseg socijalnih prava se može uvelike razlikovati od društva do društva.

socijalni partneri - akteri koji sudjeluju u oblikovanju i provođenju mjera i programa socijalne politike. To mogu biti: država, nevladine organizacije, interesne grupe, udruženja, poduzeća, sindikati itd.

specifikacija posla - opisno daje odgovor na pitanje kakva znanja, vještine, iskustva, psihičke i fizičke kvalitete treba imati izvršitelj na određenom poslu.

specijalistički diplomski stručni studij - specijalistički diplomski stručni studij traje jednu do dvije godine u kojima se stječe od 60 do 120 ECTS bodova. Završetkom studija stječe se stručni naziv stručni specijalist odnosno stručna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke sukladno nazivu studijskoga programa.

sposobnosti - skup individualnih osobina koje omogućavaju stjecanje znanja i vještina, odnosno uspjeh u pojedinoj (radnoj) aktivnosti. Dijele se na: tjelesne, senzorne (osjetne), psihomotorne i intelektualne.

srednje obrazovanje - počinje upisom u srednju školu, a srednjim obrazovanjem učenik stječe znanje i sposobnosti za rad i nastavak obrazovanja. Srednjoškolske ustanove, ovisno o vrsti obrazovnoga programa, dijele se na gimnazije, strukovne te umjetničke škole. U Republici Hrvatskoj ne predstavlja dio obaveznog obrazovanja.

srednje škole - ovisno o vrsti nastavnog plana i programa koji provode, nazivamo: Gimnazije (opće ili specijalizirane) u kojima se izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju; Strukovne škole u trajanju od jedne do u pravilu četiri godine, iznimno pet čijim završetkom učenik stječe kvalifikaciju određene razine, obujma, profila i kvalitete koja se dokazuje javnom ispravom čiji sadržaj i oblik propisuje ministar nadležan za obrazovanje; Umjetničke škole (glazbene, plesne, likovne i druge, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa) u kojima se izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju.

standard zanimanja - popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje.

STEM zanimanja - engleski akronim STEM dolazi od riječi Science, Technology, Engineering and Mathematics. STEM zanimanja stoga su sva ona zanimanja koja spadaju u područja prirodoslovnih i matematičkih znanosti, tehnologije i inženjerstva.

stopa ovisnog stanovništva - označava odnos između ekonomski aktivnoga i neaktivnog stanovništva. Obično se izračunava tako da se broj osoba koje su mlađe od 15 i starije od 65 godina podijeli s brojem osoba u dobi između 15 i 64 godine.

stopa nezaposlenosti - omjer između broja nezaposlenih i ukupnog broja osoba koje se nalaze u radno aktivnoj dobi. Stope nezaposlenosti se mogu bitno razlikovati ovisno o tome koji se kriteriji koriste prilikom definiranja nezaposlene osobe (formalno-pravni ili ekonomski).

stopa zaposlenosti - postotni udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu.

stručne kompetencije - kompetencije koje se stječu za određeno zanimanje kroz srednje stručno ili tehničko obrazovanje i obuku.

stručni naziv - stručni naziv stječe osoba koja završi stručni studij i specijalistički diplomske stručne studije.

stručni pristupnik - završetkom stručnog studija u trajanju kraćem od tri godine, čijim završetkom se stječe manje od 180 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni pristupnik odnosno stručna pristupnica uz naznaku struke. Kratica naziva je pristup. uz naznaku struke (na primjer: pristup. oec., pristup. med. rad., pristup. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

stručni prvostupnik - završetkom stručnog studija u trajanju od najmanje tri godine, čijim završetkom se stječe najmanje 180 ili više ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke. Kratica naziva je bacc. uz naznaku struke (na primjer: bacc. oec., bacc. med. rad., bacc. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

stručni specijalist - završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija koji traje jednu do dvije godine, čijim završetkom se stječe u pravilu 60 do 120 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni specijalist, odnosno stručna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke sukladno nazivu studijskog programa. Kratica naziva je struč. spec. uz naznaku struke ili dijela struke sukladno nazivu studijskog programa (na primjer: struč. spec. politeh. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

stručnost - stručnost (engl. hard skills) se odnosi na specifična znanja potrebna za neki posao. Jednostavnije rečeno, ono što je naučeno u školi, fakultetu, formalnom obrazovanju. Odnosi se na postignuće, kvalifikacije, i uvjek se promatra unazad, odnosno govori o tome što je osoba postigla, dok ništa ne govori o tome što bi sve još osoba mogla postići i gdje bi mogla biti u budućnosti.

struka - pojam koji se odnosi na sustav djelatnosti, a definira se kao sustav gospodarskih, uslužnih ili umjetničkih djelatnosti (primarne, sekundarne, tercijarne i kvartarne djelatnosti i pripadajuće struke) kao što su primjerice strojarska, brodograđevna, prometna, finansijska ili prosvjetna struka. Svaka struka ima mnogo zanimanja koja pobliže označavaju vrstu posla koje pojedinac obavlja i za koju treba imati odgovarajuću izobrazbu.

strukovne škole - obrazovanje u strukovnim školama traje od jedne do pet godina, a trajanje ovisi o vrsti obrazovnog programa, odnosno strukovnog kurikuluma za određeno zanimanje ili strukovne kvalifikacije. Po završetku strukovne škole moguće se uključiti na tržište rada ili, uz određene uvjete, nastaviti obrazovanje na srednjoškolskoj razini ili na visokim učilištima. Strukovnim obrazovanjem stječe se znanja, vještine i kompetencije potrebne tržištu rada s ciljem stručnog priznavanja kvalifikacija koje također pružaju mogućnost napretka u budućem obrazovanju. Učenici koji su završili obrazovni program u trajanju od tri, četiri ili pet godina stječe srednju stručnu spremu, a učenici koji su završili obrazovni program u trajanju do dvije godine stječe nižu razinu srednjeg obrazovanja.

strukturna nezaposlenost - nezaposlenost koja je posljedica neusklađenosti između ponude i potražnje zaposlenja s obzirom na zanimanje, obrazovanje, znanja i stručnost tražitelja zaposlenja i postojećih radnih mesta. Postoje još ciklična (uzrokovana smanjenjem potreba za radnicima uz istodobno nesmanjivanje ponude) i prikrivena nezaposlenost (koja nastaje zbog nedovoljne iskoristenosti već zaposlenih).

sveučilišni prvostupnik - završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija koji u pravilu traje tri do četiri godine, čijim završetkom se stječe od 180 do 240 bodova u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (u dalnjem tekstu: ECTS bodova), osoba stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus), odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke. Kratica naziva je univ. bacc. uz naznaku struke (na primjer: univ. bacc. arh., univ. bacc. oec., univ. bacc. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

sveučilišni specijalist - završetkom poslijediplomskog specijalističkog studija u trajanju od jedne do dvije godine, čijim završetkom se stječe u pravilu 60 do 120 ECTS bodova, osoba stječe akademski naziv sveučilišni specijalist, odnosno sveučilišna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke sukladno nazivu studijskog programa. Kratica naziva je univ. spec. uz naznaku struke ili dijela struke sukladno nazivu studijskog programa (na primjer: univ. spec. oec., univ. spec. soc. polit., univ. spec. fin. anal. i slično), može se koristiti uz kraticu akademskog naziva (na primjer: mag. oec. univ. spec. oec., mag. oec. univ. spec. soc. polit.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

sveučilišni studij - sveučilišni studiji provode se na sveučilištu i obuhvaćaju tri razine: preddiplomski, diplomski i poslijediplomski studij.

sveučilište - ustanova koja organizira i provodi sveučilišne studije u najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarne studije. Sastavnice sveučilišta su: fakulteti, umjetničke akademije, odjeli i instituti te zaklade, fondacije, udruge, studentski centri, zdravstvene ustanove, knjižnice i tehnologiski centri.

T

talent - talent je oblik urođene natprosječne sposobnosti u nekom specifičnom području (npr. glazbeni talent).

talenti u organizaciji - oni pojedinci koji unapređuju organizaciju bilo kroz neposredan doprinos svojim rezultatima rada ili izražavanjem takvog nivoa potencijala koji utječe na daljnji prosperitet organizacije ili sektora u kojem rade.

temeljni kapital / temeljna glavnica - u statutu, odnosno društvenom ugovoru označena najmanja početna svota kapitala dioničkog društva, odnosno društva s ograničenom odgovornošću, s tim da se minimalne svote temeljnog kapitala propisuju zakonima.

traženje posla - proces u kojem radno sposoban pojedinac obavlja niz aktivnosti čiji je konačni cilj zaposliti se. U kontekstu teorije samoregulacije, traženje posla se može promatrati kao svrshodan, voljan, samoreguliran i dinamičan obrazac aktivnosti s ciljem zapošljavanja. Razlozi za traženje posla mogu biti završetak školovanja, neželjena nezaposlenost, promjena trenutnog posla zbog nezadovoljstva ili unaprjeđenja karijere, kao i ponovno zapošljavanje.

tražitelji zaposlenja - uz nezaposlene osobe, kategorija korisnika usluga Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje. Tražitelji zaposlenja su osobe koje trenutno rade, a žele promijeniti posao, redovni studenti ili učenici, i druge osobe koje žele koristiti usluge Zavoda.

trgovačko društvo - zajedničko ime za sve pravne oblike poduzeća.

tržiste rada - mjesto susreta ponude i potražnje, na kojem dolazi do razmjene vrijednosti, za zadovoljenje potreba obje strane.

U

učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama - učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama su daroviti učenici i učenici s teškoćama.

učenici s teškoćama - kategorija učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, u koje spadaju: učenici s teškoćama u razvoju, učenici s teškoćama u učenju, problemima u ponašanju i emocionalnim problemima te učenici s teškoćama uvjetovanim odgojnim, socijalnim, ekonomskim, kulturnim i jezičnim čimbenicima. Učenici s teškoćama ostvaruju pravo na primjerene programe školovanja i primjerene oblike pomoći školovanja.

ugovor o autorskom djelu - autorsko djelo je originalna intelektualna tvorevina iz književnog, znanstvenog i umjetničkog područja koja ima individualni karakter, bez obzira na način i oblik izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu. Bitna obilježja autorskog djela su originalnost, kreativnost i subjektivnost, što znači novost u subjektivnom smislu. Autor može drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi dati pravo korištenja na točno određeni ili svaki način tako da s njom potpiše ugovor o autorskom djelu. Ugovor o autorskom djelu treba biti sklopljen u pisanim oblicima. Uz to, taj ugovor treba sadržavati barem naziv djela na koje se odnosi, način korištenja te osobu ovlaštenu na korištenje autorskim djelom (korisnik).

ugovor o djelu - sklapa se za jednokratne poslove koji nisu izravno vezani uz obavljanje trajne djelatnosti za koju je poduzetnik registriran. Ugovorom o djelu izvođač se obavezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje kakve fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obavezuje platiti mu za to naknadu. Osnovni kriterij za sklapanje ugovora o djelu obilježe tj. karakter posla koji se ugovara.

ugovor o radu - ugovor između poslodavca i radnika koji se sklapa u pisanim oblicima. Razlikuju se: ugovor o radu na neodređeno vrijeme (nema određeno vrijeme za koje je sklopljen) i ugovor o radu na određeno vrijeme (prestanak je unaprijed određen objektivnim razlozima).

upravljanje talentima - proces koji omogućava kompaniji da ima zaposlene sa pravim vještinama, na pravom mjestu i u pravo vrijeme.

V

veleučilišta - veleučilište i visoke škole su ustanove koje ustrojavaju i izvode stručne studije. Veleučilište izvodi barem tri različita studija iz barem tri različita polja.

virman - kolokvijalni naziv obrasca "poseban nalog za prijenos", kojim pravne osobe daju nalog - organizaciji ovlaštenoj za obavljanje poslova platnog prometa - za prijenos novčanog potraživanja sa svog računa u korist računa druge pravne osobe.

visoka učilišta - visoka učilišta u Republici Hrvatskoj su sveučilišta (sa svojim sastavnicama fakultetima i umjetničkim akademijama), veleučilišta i visoke škole. Sveučilište je ustanova koja organizira i izvodi sveučilišne studije, a može organizirati i izvoditi stručne studije. Veleučilište i visoka škola su ustanove koje organiziraju i izvode stručne studije.

visoke škole - visoke škole i veleučilišta su ustanove koje ustrojavaju i izvode stručne studije.

visoko obrazovanje - visoko obrazovanje provodi se na sveučilišnim i stručnim studijima. Sveučilišni studiji provode se na sveučilištu dok se stručni studiji provode na veleučilištu ili visokoj školi. Iznimno, stručni studiji mogu se provoditi i na sveučilištu, uz pribavljenu suglasnost Nacionalnog vijeća.

zakon o radu - opći propis kojim se uređuju radni odnosi u Republici Hrvatskoj

zamka nezaposlenosti - (engl. Unemployment trap) situacija u kojoj je materijalni položaj pojedinca (obitelji) bolji ili tek malo lošiji u slučaju kada je nezaposlen nego kada radi. Stoga pojedinci radje ostaju nezaposleni nego da prihvate slabije plaćen posao. S ovakvim se situacijama posebno suočavaju pojedinci s niskim zaradama i/ili velikim obiteljima.

zamolba - zamolba za posao je formalan dopis koji kandidat upućuje poslodavcu kada se javlja na oglas za posao, a uz koji prilaže sve potrebne dokumente koji su navedeni u oglasu i životopisu.

zanimanje - skup poslova i radnih zadaća (radnih mjeseta) koji su svojim sadržajem i vrstom organizacijski i tehnološki toliko srodnii i međusobno povezani da ih obavlja jedan izvršitelj koji posjeduje odgovarajuća znanja, sposobnosti i vještine.

zaposlenik / radnik / djelatnik- osoba koja radi za organizaciju ili osobu, a da ta osoba nije on sam.

zaposlenost - dobrovoljan, institucionalno reguliran, ugovoren odnos razmjene između dvije strane od kojih jedna želi kupiti, a druga prodati rad, uglavnom za novac.

zapošljavanje – proces koji završava sklapanjem Ugovora o radu.

zapošljivost - pojam se odnosi na individualnu sposobnost da se osigura sebi trajni pristup prilikama na tržištu rada; da uspješno uđe na tržište rada i zaposli se u razumnom i prihvatljivom vremenu, kao i da poboljša izgled ostajanja u zaposlenosti.

znanje - skup stečenih i povezanih informacija; ishod usvajanja informacija kroz učenje. Znanje je skup činjenica, načela, teorija i praksi vezanih uz određeno područje učenja ili rada.

znanstvena i umjetnička područja - Prema Pravilniku o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama su: prirodne znanosti (matematika, fizika, geologija, kemija...); tehničke znanosti (arhitektura i urbanizam, brodogradnja, elektrotehnika, računalstvo...), biomedicina i zdravstvo (kliničke medicinske znanosti, veterinarska medicina, dentalna medicina, farmacija...); biotehničke znanosti (poljoprivreda, šumarstvo, prehranska tehnologija, nutricionizam...); društvene znanosti (ekonomija, pravo, pedagogija, socijalne znanosti...); humanističke znanosti (filozofija, filologija, teologija, povijest...); umjetničko područje (glazbena, likovna, dramska, primijenjena umjetnost ...) te interdisciplinarna područja znanosti / umjetnosti

zvanje - skup znanja i vještina koje se dobivaju savladavanjem određenog nastavnog plana i programa. (ono za što smo se školovali).

životopis / CV (lat. Curriculum Vitae) - kratak precizan tekst o prethodnim dostignućima na profesionalnom i obrazovnom planu kojim nastojimo uvjeriti poslodavca da posjedujemo potrebna znanja, vještine i osobine za posao za koji se natječemo.

POJMOVNIK TRŽIŠTA RADA

**SURAĐUJ I
OSTVARI
SEBE**

Nositelj projekta:

Agencija za razvoj Zadarske županije ZADRA NOVA
adresa sjedišta: Grgura Budislavića 99, 23000 Zadar
adresa poslovanja: Put Murvice 14, 23000 Zadar
tel: +385 23 492 880
zadra@zadra.hr
www.zadra.hr

Partneri:

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE, Područni ured Zadar
Kralja Stjepana Držislava 7, 23 000 Zadar
tel: 023/300-800
HZZ.Zadar@hzz.hr
www.hzz.hr

ZADARSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo, turizam,
infrastrukturu i EU fondove
Božidara Petranovića 8, 23000 Zadar
tel: +385 23 350 423
maja.bugarija@zadarska-zupanija.hr